

PROGRAMA FORMATIU DE MEDICINA DEL TREBALL

Guia itinerari formatiu de l'especialitat de Medicina del Treball

Elaborat: **15 de setembre de 2021**

Aprovat per la Comissió de Docència el 16 de setembre de 2021

Cap de Servei: Dra. Amèlia Sos Sequeiro

Índex de continguts

1. L'especialitat de Medicina del Treball.....	3
2. Unitat Docent.....	4
3. Programa teòric.....	5
4. Formació específica.....	6
5. Activitat docent.....	19
6. Activitats d'investigació.....	27

1. L'especialitat de Medicina del Treball

La Medicina del Treball ha estat definida per l'Organització Mundial de la Salut com “L'especialitat mèdica que, actuant aïllada o comunitàriament, estudia els mitjans preventius per a aconseguir el més alt grau de benestar físic, psíquic i social dels treballadors, en relació amb la capacitat d'aquests, amb les característiques i riscos del seu treball, l'ambient laboral i la influència d'aquest en el seu entorn, així com promou els mitjans per al diagnòstic, tractament, adaptació, rehabilitació i qualificació de la patologia produïda o condicionada pel treball”.

És una especialitat d'orientació clínica i social en la qual conflueixen cinc vessants o àrees de competència fonamentals: Preventiva, Assistencial, Pericial, Gestora i Docent i Investigadora.

Quant al camp d'acció, l'especialista en Medicina del Treball ha d'estar capacitat per a desenvolupar la seva activitat laboral, almenys, en els següents àmbits:

- Serveis de Prevenció de Riscos Laborals
- Centres Sanitaris, Unitats, Instituts de Salut Laboral que realitzin funcions d'Epidemiologia, Prevenció i Promoció de la Salut Laboral.
- Serveis Mèdics específicament relacionats amb un mitjà laboral concret.
- Equips de Valoració d'Incapacitats (EVI).
- Serveis de Salut Mediambiental.

2. Característiques de la Unitat Docent

Estructurals i assistencials:

El Servei de Prevenció de la Gerència Territorial Girona dona servei a tots els treballadors del Institut Català de la Salut (ICS) de la Regió Sanitària Girona, aproximadament uns 4800 professionals, entre Atenció Primària i especialitzada.

El Servei de Prevenció Propi Mancomunitat de l'Hospital Universitari Dr. Josep Trueta està coordinat per una facultativa especialista en medicina del treball.

Els dispositius docents de la Unitat Docent Multidisciplinària són:

- Hospital Universitari Dr. Josep Trueta
- Centro d'Atenció Primària – ABS Girona-2
- Centre de Salut Mental d'Adults- Institut d'Assistència Sanitària (IAS)
- Institut d'Avaluacions Mèdiques (ICAM)
- Agència de Salut Pública de Catalunya. Subdirecció Regional Girona
- Servei de Prevenció Propi Hospital Universitari Dr. Josep Trueta.

La distribució de la rotació està dissenyada per a l'òptima adquisició de competències indicades en el programa formatiu de l'especialitat (Ordre SCO/1526/2005, de 5 de maig).

3. Programa teòric

El propòsit del programa de l'especialitat de Medicina del Treball és la de formar metges que, al final del seu període de residència, tinguin els nivells de competència necessaris per a l'exercici de l'especialitat i siguin capaces d'actualitzar els seus coneixements mitjançant el desenvolupament continuat de la seva formació. Així mateix, es pretén que les competències adquirides els permetin incorporar-se a àmbits de formació especialitzada amb plena capacitat.

Objectius globals que han d'aconseguir-se al final de la residència:

- Coneixements teòrics amplis i consistents de l'especialitat: formació sòlida en l'avaluació i maneig de pacients que presenten patologia aguda i/o crònica d'etiologia laboral, incloent-hi les incapacitats temporals, permanents i discapacitats.
- Dominar els riscos laborals de seguretat, higiene industrial, ergonomia i psicosociologia i preveure les possibles lesions derivades de l'exposició als mateixos (accidents de treball, malalties professionals i malalties laborals), la identificació de treballadors especialment sensibles, les mesures preventives i/o correctores a aplicar, la necessitat d'una adaptació o canvi de lloc de treball.
- Habilitats en comunicació metge-pacient/treballador i interprofessional: adquirint actituds i qualitats per a la relació amb el pacient/ treballador, amb l'empresa, amb els representants dels treballadors, amb els metges avaluadors o amb qualsevol altre agent de salut laboral que permeti gestionar amb major qualitat i eficiència la salut laboral individual i col·lectiva.
- Conèixer i saber aplicar conceptes relacionats amb la medicina preventiva, la salut pública, la epidemiologia i la bioètica: adquirint habilitats docents per a la transmissió efectiva de coneixements, habilitats científiques per al disseny i execució de protocols/treballs científics i capacitat de pràctica reflexiva i formació continuada. Aquests objectius han d'aconseguir-se de manera gradual.

Es combina una integració del resident en la Unitat amb rotacions internes i externes. D'igual manera, la responsabilització del metge resident és progressiva amb una supervisió adaptada a les necessitats de cada metge en formació i a cada moment formatiu.

El programa teòric detallat ve especificat en el Programa Formatiu de l'Especialitat de Medicina del Treball publicat en l'Ordre SCO/1526/2005, de 5 de maig (annex 1).

4. Formació específica

Formació específica per cada any de residència:

ANY ROTACIÓ	ROTACIÓ	DURACIÓ (MESOS)	DISPOSITIU
R1	Atenció Primària	3	ABS Girona-2
R1	Cirurgia Ortopèdica i Traumatologia	1.5	Hospital Dr. Josep Trueta
R1	Otorinolaringologia	1	Hospital Dr. Josep Trueta
R1	Oftalmologia	1	Hospital Dr. Josep Trueta
R1	Medicina Física i Rehabilitació (I)	1.5	Hospital Dr. Josep Trueta
R1	Formació Teòrica	3	Programa formatiu específic UPF
R2	Formació Teòrica	3	Programa formatiu específic UPF
R2	Medicina Física i Rehabilitació (II)	1	Hospital Dr. Josep Trueta
R2	Medicina Interna/Infeccioses	1	Hospital Dr. Josep Trueta
R2	Cardiologia	1	Hospital Dr. Josep Trueta
R2	Pneumologia	1	Hospital Dr. Josep Trueta
R2	Al·lèrgologia	1	Hospital Dr. Josep Trueta
R2	Dermatologia	1	Hospital Dr. Josep Trueta
R2	Neurologia	1	Hospital Dr. Josep Trueta
R2	Cirurgia General i del Aparell Digestiu	1	Hospital Dr. Josep Trueta
R3	Psiquiatria mèdica	2	Institut d'Assistència Sanitària. CSMA Gironés
R3	Institut d'avaluacions mèdiques	1	ICAM
R3	Unitat Salut Laboral	1	Agència de Salut Pública de Catalunya
R3	Medicina Preventiva	1	Hospital Dr. Josep Trueta
R3	Servei de Prevenció Propi	6	Hospital Dr. Josep Trueta
R4	Servicio de Prevenció Propi	11	Hospital Dr. Josep Trueta

Està previst que durant el període de rotació per Serveis de Prevenció que efectuaran en el Servei de Prevenció Propi de l'Hospital Universitari Dr. Josep Trueta, puguin sol·licitar rotacions externes per Serveis de Prevenció Propis d'altres empreses, Serveis de Prevenció Aliens i /o Mútues Col·laboradores de la Seguretat Social.

Objectius d'aprenentatge i activitats de les rotacions per any de residència:

R1:

Atenció Primària (3 mesos- ABS Girona-2)

OBJECTIUS:

- Aprendre a realitzar la història clínica i exploració física completes.
- Conèixer i interpretar les exploracions complementàries més utilitzades.
- Conèixer les síndromes clíniques més freqüents.
- Conèixer les dificultats i sinergies principals de l'atenció dels pacients neurològics en un Centre d'Atenció Primària
- Iniciar-se en la millora d'habilitats comunicatives amb el pacient i les seves famílies.
- Conèixer el funcionament de l'Atenció Primària, tant referent a circuits propis com de col·laboració.
- Conèixer la gestió de la sospita de patologia laboral.
- Conèixer els circuits de derivació en les diferents unitats especialitzades.
- Conèixer les aliances amb altres entitats i organitzacions.
- Conèixer els actius per a la salut del territori.

ACTIVITATS:

- Coneixement pràctic de la història clínica.
- Coneixement pràctic en l'atenció a familiars.
- Coneixement pràctic de la sol·licitud i indicació de proves diagnòstiques.
- Coneixement pràctic del diagnòstic i tractament de malalties més freqüents en Atenció Primària.

Cirurgia Ortopèdica i Traumatologia (1.5 mesos- H.U.Dr. Josep Trueta)

OBJECTIUS:

- Identificar, diagnosticar i manejar els trastorns musculoesquelètics crònics i aguts i les incapacitats associades.
- Avaluar l'aptitud per al treball en presència de trastorns musculoesquelètics.
- Identificar i manejar les síndromes de dolor musculoesquelètic crònic

ACTIVITATS:

- Realitzar història clínic-laboral i exploració física completa.
- Identificar factor de risc laboral, si se sospita contingència professional.

- Valorar adaptació/canvi de lloc de treball.
- Interpretar proves complementàries

Otorrinolaringologia (1 mes- H.U. Dr. Josep Trueta)

OBJECTIUS

- Realitzar i interpretar una otoscopia.
- Diagnosticar la pèrdua auditiva causada pel soroll.
- Realitzar i interpretar un audiograma i aplicar el tractament adequat.
- Identificar, diagnosticar i tractar o referir pacients amb patologies otorrinolaringològiques freqüents.

ACTIVITATS:

- Realitzar història clínic-laboral i exploració física completa.
- Indicar mesures correctores a nivell laboral individuals i col·lectives.
- Assessorar sobre prestacions nacionals/autonòmiques.

Oftalmologia (1 mes- H.U. Dr. Josep Trueta)

OBJECTIUS:

- Identificar, avaluar i manejar les lesions i malalties oculars laborals, i remetre-les si és convenient, especialment cossos estranys i conjuntivitis químiques.
- Indicar i interpretar proves complementàries de visió.

ACTIVITATS:

- Realitzar història clínic-laboral i exploració física completa.
- Instaurar tractament agut
- Derivar a l'organisme competent
- Identificar necessitat d'equips de protecció
- Indicar canvi/adaptació lloc de treball.

Medicina física i rehabilitació (1.5 mesos- H.U. Dr. Josep Trueta)

OBJECTIUS:

- Obtenir formació bàsica que inclogui la realització d'activitats en l'àrea de consultes externes, així com la interpretació de proves complementàries.

ACTIVITATS:

- Realitzar història clínic-laboral i exploració física completa.
- Identificar limitacions cròniques per al desenvolupament del lloc de treball habitual.
- Identificar necessitat d'adaptació/canvi de lloc de treball.

Curs de Medicina del Treball (3 mesos- Universidad Pompeu Fabra)

OBJECTIUS:

- Adquirir els coneixements teòrics, d'acord amb el programa oficial necessaris per a solucionar de manera autònoma i eficient els problemes i situacions que hagi d'afrontar en l'exercici de la seva professió.
- Cerca d'informació fiable, la seva correcta selecció i interpretació, la presa de decisions clíniques i preventives encertades a cada situació a partir d'aquesta, l'avaluació de les mateixes i la informació sobre aquestes de manera apropiada d'acord amb els seus interlocutors

ACTIVITATS:

- Assistència a les classes, seminaris, jornades que porti associada aquesta formació.
- Millorar la identificació de riscos laborals, a establir relacions entre patologia i condicions de treball

R2:

Curs de Medicina del Treball (3 mesos- Universidad Pompeu Fabra)

OBJECTIUS

- Adquirir els coneixements teòrics, d'acord amb el programa oficial necessaris per a solucionar de manera autònoma i eficient els problemes i situacions que hagi d'afrontar en l'exercici de la seva professió.
- Cerca d'informació fiable, la seva correcta selecció i interpretació, la presa de decisions clíniques i preventives encertades a cada situació a partir d'aquesta, l'avaluació de les mateixes i la informació sobre aquestes de manera apropiada d'acord amb els seus interlocutors.

ACTIVITATS

- Assistència a les classes, seminaris, jornades que porti associada aquesta formació.
- Millorar la identificació de riscos laborals, a establir relacions entre patologia i condicions de treball

Medicina interna/infeccioses (1 mes- H.U. Dr. Josep Trueta)

OBJECTIUS

- Identificar riscos biològics que puguin ser presents en l'entorn laboral, ocasionant patologia, accident de treball o malaltia professional
- Identificar mecanismes de transmissió d'agents biològics i mesures preventives necessàries.
- Conèixer períodes d'incubació i possibilitat d'immunització.
- Instaurar tractament

ACTIVITATS

- Realitzar història clínic-laboral i exploració física completa.
- Conèixer l'epidemiologia dels principals agents biològics en el nostre entorn.
- Planificar mesures preventives/correctores per a evitar la seva transmissió

Cardiologia (1 mes- H.U. Dr. Josep Trueta)

OBJECTIUS

- Avaluar i abordar el risc cardiovascular.

- Avaluar als treballadors amb malaltia cardiovascular i la seva aptitud per al treball.
- Avaluar els electrocardiogrames anormals i remetre'ls als serveis especialitzats si és necessari.
- Conèixer riscos laborals amb toxicitat miocàrdica.

ACTIVITATS

- Realitzar història clínic-laboral i exploració física completa.
- Fer proves bàsiques de cardiologia per a identificar urgències.
- Saber llegir un electrocardiograma
- Instaurar un tractament bàsic
- Identificar si és necessària una adaptació/canvi de lloc de treball.
- Identificar possibles invalideses.

Pneumologia (1 mes- H.U. Dr. Josep Trueta)

OBJECTIUS

- Diagnosticar, abordar i remetre (si és necessari) a l'avaluació de l'especialista, i tractar casos de malaltia respiratòria.
- Realitzar proves diagnòstiques, incloent-hi l'espirometria i interpretar els resultats de les recerques diagnòstiques respiratòries

ACTIVITATS

- Realitzar història clínic-laboral i exploració física completa.
- Conèixer agents ambientals laborals que puguin ocasionar patologia respiratòria.
- Identificar condicions de treball i equips de protecció col·lectiva i individual
- Conèixer dispositius per al tractament d'aquesta patologia, en cas de ser laboral.
- Conèixer agents que tenen llargs períodes de latència, per la qual cosa és necessària la vigilància epidemiològica més enllà de la jubilació.

Alergiol·logia (1 mes- H.U. Dr. Josep Trueta)

OBJECTIUS

- Conèixer mesures preventives per a evitar el contacte.
- Identificar agents sensibilitzants en l'entorn laboral.
- Conèixer sistemes de cerca per a conèixer productes alternatius.
- Conèixer tipus de proves diagnòstiques.

ACTIVITATS

- Realitzar història clínic-laboral i exploració física completa.
- Realitzar proves diagnòstiques.
- Indicar agents a evitar/substituir.

Dermatologia (1 mes- H.U. Dr. Josep Trueta)

OBJECTIUS

- Diagnosticar i manejar la patologia cutània, en concret: dermatitis al·lèrgiques de contacte (inclosa la urticària), especialment les causades per antígens freqüents com el làtex, els monòmers epoxi i el níquel; dermatitis irritants primàries; lesions actíniques i per fotosensibilizació, carbó hulla, psoralenos i PCBs; acne laboral, incloent-hi el cloracné; infeccions; càncer, especialment el causat per carbó d'hulla, la radiació ultraviolada o la radiació ionitzant; i trastorns pigmentaris d'origen laboral, incloent-hi el vitílig.
- Utilitzar les proves epicutànies per a avaluar pacients amb dermatitis de contacte i altres dermatosis.

ACTIVITATS

- Realitzar història clínic-laboral i exploració física completa.
- Pautar tractaments tòpics per a lesions simples
- Fer proves diagnòstiques i interpretar-les.

Neurologia (1 mes- H.U. Dr. Josep Trueta)

OBJECTIUS

- Realitzar una exploració neurològica bàsica.

- Indicar i interpretar exploracions complementàries.

ACTIVITATS

- Realitzar història clínic-laboral i exploració física completa.
- Participar en la realització de proves diagnòstiques i saber interpretar les més bàsiques.
- Identificar tòxics que puguin ocasionar lesions agudes i/o cròniques

Cirurgia general i del aparell digestiu (1 mes- H.U. Dr. Josep Trueta)

OBJECTIUS

- Obtenir informació bàsica sobre patologia abdominal aguda, proves diagnòstiques i tractaments no invasius
- Saber diferenciar un abdomen quirúrgic d'un no quirúrgic

ACTIVITATS

- Realitzar història clínic-laboral i exploració física completa.
- Fer exploració abdominal
- Indicar proves diagnòstiques per la imatge i interpretar-les.
- En cas d'abdomen no quirúrgic, indicar tractament alternatiu.

R3:

Psiquiatria Mèdica (2 mesos- Centre de Salut Mental d'Adults - IAS)

OBJECTIUS

- Conèixer i interpretar la sistemàtica exploratòria en Salut Mental: entrevista clínica-psicopatològica, psicometria bàsica, escales i qüestionaris.
- Conèixer els criteris de derivació urgent en Salut Mental: manies i hipomanies, crisis psicòtiques, agitació psicomotriu, intents de autolisis.

- Valoració de la incapacitat laboral en trastorns mentals i alternatives d'adaptacions laborals
- Conèixer el maneig diagnòstic i terapèutic de trastorns depressius, trastorns d'ansietat, trastorns psicosomàtics i intoxicacions agudes (alcohol i/o drogues i/o psicofàrmacs) al mig laboral.
- Conèixer criteris de derivació i repercussió laboral de trastorns del comportament, de l'alimentació, de l'autoimatge, sexuals, psicòtics i addictius (conèixer patrons de consum).
- Conèixer el correcte abordatge psicosocial de S. de Burnout, assetjament psicològic i estrès d'origen laboral.
- Conèixer el maneig i aplicació de mesures preventives en SM: en usuaris amb addiccions i/o drogodependents (o en situació de risc), avaluant repercussions laborals.
- Conèixer els recursos institucionals específics per a suport d'aquestes situacions i col·laboració amb els mateixos (PAIPSE, intervenció del IRSST en situacions de risc psicosocial en l'empresa, etc.).

ACTIVITATS

- Coneixement pràctic de la història clínica
- Coneixement pràctic e l'atenció a familiars
- Coneixement pràctic de la sol·licitud i indicació de proves diagnòstiques

Institut d'Avaluaciones Mèdiques (1 mes- ICAM)

OBJECTIUS

- Conèixer el sistema de Seguretat Social espanyol.
- Conèixer el funcionament i activitats d'una institució d'avaluacions mèdiques i sanitàries.
- Conèixer les competències inspectores relacionades amb les incapacitats laborals.
- Conèixer les diferents prestacions pròpies de la Seguretat Social
- Conèixer els criteris de cada prestació, tant per a la seva otorgació com per al seu manteniment i finalització

- Conèixer les característiques de la contingència professional i comuna.
- Identificar factors de relació entre patologia i exposició a riscos laborals.
- Conèixer els criteris per a la consideració de lesió permanent
- Conèixer els criteris d'incapacitat permanent en funció de la patologia i professió
- Conèixer altres activitats pròpies del Institut d'Avaluacions Mèdiques

ACTIVITATS

- Participar en les activitats d'avaluació i seguiment de les incapacitats laborals.
- Participar en les avaluacions mèdiques del personal funcionari que ocupa llocs de treball de característiques especials.
- Interpretar els informes i dictàmens sobre l'avaluació d'incapacitats laborals i de les actuacions sanitàries.

Unitat de Salut Laboral (1 mes- Agència de Salut Pública de Catalunya.
Subdirecció Regional Girona)

OBJECTIUS

- Conèixer les diferents contingències que regulen el sistema de Seguretat Social espanyol i les seves implicacions a nivell laboral i assistencial.
- Conèixer les competències dels dispositius implicats en salut laboral.
- Identificar llocs de treball amb el risc de desenvolupar malalties professionals.
- Identificar factors de risc laboral de qualsevol etiologia en funció del lloc de treball.
- Elaborar una anamnesi clínic-laboral detallada.
- Conèixer els protocols de vigilància de la salut a aplicar en funció del lloc de treball.
- Establir criteris de relació entre patologia i lloc de treball.
- Identificar treballadors especialment sensibles als diversos riscos laborals, segons professió.
- Elaborar informes d'adaptació de lloc de treball i de mesures correctores i/o preventives.
- Valorar la qualitat de la vigilància de la salut i les mesures preventives/d'adaptació aplicades.
- Realitzar vigilància epidemiològica en salut laboral.

- Informar el Sistema Públic de Salut de novetats legislatives amb implicacions sobre la salut laboral.
- Realitzar vigilància postocupacional de treballadors exposats a l'amiant.
- Conèixer altres programes de vigilància epidemiològica.
- Identificar línies estratègiques a potenciar/desenvolupar en salut laboral.
- Desenvolupament de programes per a la implantació de mesures de promoció de la salut en l'empresa.

ACTIVITATS

- Atenció a treballadors amb sospita de patologia laboral
- Treball conjunt amb altres dispositius de salut laboral
- Sessions clíniques amb centres d'Atenció Primària
- Participació en jornades/cursos sobre salut laboral, promoció i protecció de la salut, vigilància epidemiològica i/o vacunació.

Medicina Preventiva (1 mes- H.U. Dr. Josep Trueta)

OBJECTIUS

- Prevenir i manejar els efectes sobre la salut causats per una higiene i un sanejament deficients i per l'exposició a aliments, aigua, aire, sang o residus contaminats per patògens.

ACTIVITATS

- Participar en els estudis i mesuraments duts a terme pel Servei.
- Participar en la discussió de casos, en l'elaboració de protocols.
- Conèixer els mètodes analítics per a mostrejar aquests contaminants.
- Conèixer els nivells límit dels contaminants més freqüents en l'entorn hospitalari.

Servei de Prevenció Propi (6 mesos- H. U. Dr. Josep Trueta)

OBJECTIUS

- Dur a terme els exàmens de salut i interpretar els seus resultats.
- Identificar i diagnosticar els problemes de salut relacionats amb el treball.
- Aplicar tècniques de control biològic d'exposició i interpretar els seus resultats.
- Realitzar enquestes de salut.
- Analitzar els diferents registres o fonts d'informació sanitària disponibles.

- Intercanviar i integrar informacions de manera bidireccional amb la resta de l'equip multidisciplinari.
- Seleccionar i manejar indicadors de salut.
- Identificar la informació sanitària d'interès i analitzar-la amb criteris epidemiològics.
- Comunicar i informar els resultats de la vigilància de manera assertiva.
- Analitzar i valorar els problemes de salut dels treballadors i la seva interacció amb el treball (capacitat laboral).
- Promoure mesures d'adequació del treball al treballador amb un problema de salut. No fa referència a l'aptitud o no del treballador per al lloc de treball sinó a l'adequació específica del lloc de treball en funció de l'estat de salut (Art. 25 de la LPRL).

ACTIVITATS

- Dur a terme una història clínica i laboral, així com una exploració clínica completes.
- Seleccionar i interpretar exploracions instrumentals complementàries bàsiques.
- Avaluar les conseqüències dels possibles tractaments mèdics que puguin limitar la capacitat de treball.
- Avaluar el risc derivat de la situació de salut del treballador per a si mateix o tercers.
- Determinar la possible relació entre els danys a la salut i les condicions de treball.
- Elaborar i promoure recomanacions sobre rehabilitació i reincorporació al treball.
- Identificar treballadors especialment sensibles i proposar mesures preventives.
- Planificar la vigilància de la salut a partir de l'avaluació de riscos.
- Coordinació amb els tècnics de prevenció per a la correcció de factors de risc per a la salut.
- Preparar i impartir formació sobre patologia laboral als treballadors.

R4:

Servei de Prevenció Propi (11 mesos. H.U. Dr. Josep Trueta)

OBJECTIUS

- Dur a terme els exàmens de salut i interpretar els seus resultats.
- Identificar i diagnosticar els problemes de salut relacionats amb el treball.
- Aplicar tècniques de control biològic d'exposició i interpretar els seus resultats.
- Realitzar enquestes de salut.
- Analitzar els diferents registres o fonts d'informació sanitària disponibles.

- Intercanviar i integrar informacions de manera bidireccional amb la resta de l'equip multidisciplinari.
- Seleccionar i manejar indicadors de salut.
- Identificar la informació sanitària d'interès i analitzar-la amb criteris epidemiològics.
- Comunicar i informar els resultats de la vigilància de manera assertiva.
- Analitzar i valorar els problemes de salut dels treballadors i la seva interacció amb el treball (capacitat laboral).
- Promoure mesures d'adequació del treball al treballador amb un problema de salut. No fa referència a l'aptitud o no del treballador per al lloc de treball sinó a l'adequació específica del lloc de treball en funció de l'estat de salut (Art. 25 de la LPRL).

ACTIVITATS

- Dur a terme una història clínica i laboral, així com una exploració clínica completes.
- Seleccionar i interpretar exploracions instrumentals complementàries bàsiques.
- Avaluar les conseqüències dels possibles tractaments mèdics que puguin limitar la capacitat de treball.
- Avaluar el risc derivat de la situació de salut del treballador per a si mateix o tercers.
- Determinar la possible relació entre els danys a la salut i les condicions de treball.
- Elaborar i promoure recomanacions sobre rehabilitació i reincorporació al treball.
- Identificar treballadors especialment sensibles i proposar mesures preventives.
- Planificar la vigilància de la salut a partir de l'avaluació de riscos.
- Coordinació amb els tècnics de prevenció per a la correcció de factors de risc per a la salut.
- Preparar i impartir formació sobre patologia laboral als treballadors.

Atenció Continuada:

Amb caràcter general les guàrdies tenen caràcter formatiu i el resident farà un mínim de 2 guàrdies al mes, ampliables a 3.

Els objectius a aconseguir són:

- **R1:** augmentar els coneixements i adquirir experiència en l'avaluació i maneig de pacients amb patologia aguda. Supervisió contínua per part d'un facultatiu adjunt.

- **R2:** millorar el maneig del pacient que consulta per clínica aguda i/o urgent mitjançant anamnesi, exploració física, proves complementàries, diagnòstic diferencial, diagnòstic de sospita i instauració de tractament al pacient. Supervisió per part d'un facultatiu adjunt.

- **R3:** incorporar la història clínic-laboral en l'anamnesi del pacient que consulta a urgències. Identificació de possibles factors laborals que hagin pogut desencadenar/agreujar la clínica. Informar d'eventuals repercussions laborals de la patologia per la qual consulta o del tractament pautat, així com de la gestió de la IT. El resident pot prendre les seves decisions i ha de compartir-les/consultar-les amb un facultatiu adjunt.

- **R4:** atenció integral al pacient que consulta per clínica aguda i/o urgent. Identificació de la contingència laboral i derivació al dispositiu corresponent. Informació sobre IT. El resident pot prendre les seves decisions i compartir-les/consultar-les amb un facultatiu adjunt. Supervisió periòdica per part de l'adjunt.

5. Activitat Docent:

1. Curs Superior en Medicina del Treball (Universitat Pompeu Fabra): Durant aquesta etapa els metges residents rebran formació teòrica bàsica, d'acord amb el programa oficial de la seva especialitat i a les competències professionals d'aquests especialistes.

El contingut del curs de 800 hores teòricopràctiques consta de:

Àrea de Formació Bàsica: (130 hores)

Fisiologia laboral - Principals aspectes de la contracció muscular. Metabolisme muscular. Adaptació cardiocirculatòria a l'esforç. Adaptació respiratòria a l'esforç. Adaptació renal i digestiva a l'esforç. Termoregulació en l'exercici físic. Capacitat de treball. Fatiga: Tipus i característiques. Bioritmes. Fisiologia Aeroespacial. Fisiologia Subaquàtica.

Patologia General - Concepte i classificació. Trastorns per agents físics, químics i biològics. Patologia de l'Aparell Respiratori. Patologia de l'Aparell Circulatori. Patologia de l'Aparell Digestiu.

Psicologia Mèdica i Psiquiatria Laboral - Introducció a la Psicologia Laboral. Exploració Mèdic-Psicològica: entrevista clínica. Test mentals (Psicomètria i Psicodiagnòstic). Escales i qüestionaris d'avaluació. Detecció, valoració i maneig de les personalitats

conflictives en el mitjà laboral. Introducció a la Psiquiatria Laboral. Fonaments de la Psicopatologia Laboral. Trastorns de personalitat i treball. Trastorns ansiosos i depressius en el mitjà laboral. L'estrès en el mitjà laboral. L'alcoholisme i altres conductes addictives en el mitjà laboral. El malalt psicossomàtic en el mitjà laboral. Actitud psicoterapèutica del Metge Especialista en Medicina del Treball. La reinserció i maneig del pacient psiquiàtric en el mitjà laboral.

Estadística - Definicions fonamentals. Estadística descriptiva i inferencial. Tipus de variables. Paràmetres. Conceptes generals de probabilitat. Teorema de Bayes. Distribucions de probabilitat. Estadística descriptiva. Tabulació. Mesures de tendència central; de dispersió, de posició. Modalitats de mostreig. Proves d'hipòtesis. Hipòtesi nul·la i alternativa. Potència d'una prova. Proves de conformitat. Proves d'homogeneïtat. Proves d'independència. Correlació i regressió. Aplicacions pràctiques en Medicina del Treball.

Epidemiologia. Epidemiologia Laboral - Conceptes generals. Funcions. Interrelacions entre factors causals, hoste i mig. Epidemiologia descriptiva: Variables personals. Variables geogràfiques. Variables temporals. Epidemiologia analítica: Formulació d'hipòtesi. Fases de la verificació d'hipòtesi. Estudis retrospectius: Interès en Medicina Laboral. Estudis transversals. Mètodes per a mesurar l'associació. Estudis prospectius. Estudis experimentals. Sistemes de vigilància epidemiològica. Malalties de Declaració Obligatòria. Sistemes d'informació en salut laboral.

Mètodes de Recerca - Revisió bibliogràfica. Formulació de la pregunta de recerca. Objectius generals i específics. Elecció del tipus d'estudi. Criteris de selecció dels individus que formaran part de l'estudi. Elecció de la mostra: criteris. Planificació dels mesuraments. Anàlisi i presentació dels resultats. Organismes i entitats nacionals i supranacionals relacionats amb la recerca. Preparació d'un projecte de recerca.

Àrea Clínica: (300 hores)

Danys derivats del treball - Concepte i classificació: accidents de treball, malalties relacionades amb el treball, i malalties professionals. Marc normatiu. Contingències protegides i prestacions de la Seguretat Social.

Malalties professionals - Conceptes generals. Caràcters propis de la patologia professional. Relació vigent de malalties professionals. Anàlisi del seu contingut. Idees generals sobre la seva prevenció i valoració. Reconeixement legal de les malalties professionals i les seves implicacions. Estudi de la legislació comparada en diversos països de la Unió Europea: Normativa comunitària.

Toxicologia general - Epidemiologia. Freqüència de les principals intoxicacions. Etiologia. Grans síndromes tòxiques. Valoració de la gravetat d'un intoxicat agut. Patologia digestiva, respiratòria, cardiocirculatoria, hemàtica, renal, hepàtica, neurològica d'origen tòxic. Risc tumoral per agents químics. Altres síndromes tòxiques. Terapèutica general de les intoxicacions: Normes d'auxili immediat. Principals tècniques de prevenció. Normes per a recollida de mostres per a anàlisi toxicològica.

Patologia professional per agents químics - Constitueix el capítol numèricament més extens del quadre vigent de malalties professionals. Se subdivideix en diverses matèries:

- a) Patologia per metalls. - Part general: Risc i patologia. Clínica. Indústries que els empren. Normes de prevenció. Part descriptiva: Plom, Mercuri, Cadmi, Crom, Níquel, Manganès, Vanadi, Beril·li, Tal·li. Principals aspectes de la seva patologia. Altres metalls d'interès, no inclosos en la relació vigent: Cobalt, Estany, Antimoni, Bismut. Els antics metal·loides: Arsènic, Fòsfor. Altres metalls.
- b) Patologia per hidrocarburs lineals (HL).- Hidrocarburs lineals purs: riscos de metà, butà, hexà. Riscos en el transport i emmagatzematge: explosions. Derivats halogenats de HL: cloroform, tetraclorur de carboni, clorur de vinil; altres compostos clorats. Bromur de metil. Fluorocarbons. Derivats de substitució funcional de HL: alcohols, metanol, glicols, aldehids i cetones; altres derivats d'oxidació. Isocianat de metil. Altres derivats.
- c) Patologia per hidrocarburs cíclics (HC).- Benzè: risc hemàtic. Petrolisme. Hidrocarburs Policíclics Antracènics (HPA). Riscos cancerígens. Derivats clorats de HC: Plaguicides, PCBs. Derivats de substitució funcional. Nitroderivats. Aminoderivats: anilinas. Altres derivats: toluè, xilol, etc.
- d) Patologia per plaguicides. - Conceptes generals. Estat actual del seu ús. Normatives. Plaguicides organoclorats. DDT-*DDE: la seva presència en el mitjà, impregnació humana. Hexaclorobenzè(HCB). Hexaclorociclohexà (HCH). Bifenils policlorats (PCBs). Altres. Risc cancerigen i teratogènics. Plaguicides òrganofosforats: principals compostos, indicacions i precaucions d'ús. Carbamats. Riscos del Paraquat. Altres plaguicides.

- e) Patologia per altres agressius químics. - Monòxid de carboni, Oxíclorur de carboni. Àcid cianhídric i cianurs. Àcid sulfhídric. Àcids inorgànics: efectes càustics. Surts d'àcids inorgànics. Halògens: clor, fluor, brom, iode i els seus compostos. Òxids de sofre. Amoníac. Risc per altres compostos.
- f) Patologia professional per agents físics. - Patologia per radiacions ionitzants: principals formes de risc professional. Patologia per electricitat. Valoració dels accidents. Patologia per vibracions: patologia per aire comprimit i màquines pneumàtiques. Patologia per soroll. Valoració del calor com a agent de patologia professional. Malalties específiques compreses en l'apartat F de la llista vigent de malalties professionals.
- g) Patologia professional per agents biològics. - Malalties víriques transmeses en el treball i en el mitjà sanitari: Hepatitis, SIDA. Tuberculosi. Malalties parasitàries. Malalties infeccioses emergents. Altres malalties compreses en l'apartat D de la llista vigent de malalties professionals.
- h) Patologia professional de l'aparell respiratori. - Principals formes de risc. Principals pneumoconiosis. Silicosi. Valoració del risc i incapacitat. Silicotuberculosis. Altres pneumoconiosis. Afeccions broncopulmonars produïdes per pólvores de metalls durs. Asma professional: proves per a la seva detecció i principals agents. Asbestosi. Altres formes de càncer pulmonar.
- i) Patologia professional dermatològica. - Principals formes de risc. Dermatitis de contacte. Principals sensibilitzants: metalls (crom, níquel), colorants. Dermatitis per gomes i derivats; plàstics i resines sintètiques. Altres riscos. Patologia cutània per activitats: construcció, metal·lúrgia, perruqueria, arts gràfiques, professions sanitàries, etc. Càncer cutani d'origen professional. Contaminants ambientals com a cancerígens cutanis. Principals riscos. Altres patologies compreses en el grup B de la llista vigent de malalties professionals.
- j) Patologia professional sistèmica. - Patologia del grup E. Patologia corneal. Carcinomes de les vies respiratòries altes. Patologia tumoral hepàtica. Patologia tumoral de l'aparell urinari. Patologia tumoral hemàtica. Patologia tumoral òssia.

Principals agents cancerígens implicats. Altres formes compreses en aquest grup. Tecnopaties. - Principals tipus de patologia produïdes en les diverses indústries. Indústria metal·lúrgica: principals formes de la indústria pesant. Principals tipus de patologia en la indústria lleugera. Principals tipus de patologia en l'activitat elèctrica. Indústria de la construcció: Principals tipus de patologia. Indústria química: Principals formes. Patologia professional en el transport i comunicacions.

- k) Patologia professional en el mitjà agrícola. Patologia en el mitjà naval. Patologia al mig aeroespacial. Patologia en el sector sanitari. Principals formes de tecnopaties en el sector terciari: detecció i valoració. Altres formes. Accidents de treball. - Aspectes legals. Principals formes. Epidemiologia. Accidents mortals. Estudi específic dels accidents de trànsit. Forma «in itineri». Accidents en la indústria de la construcció. Accidents en la indústria pesant. Accidents menors. L'assistència immediata, trasllat d'accidentats, importància de l'enfocament preventiu. Altres aspectes.
- l) Patologia mèdic-quirúrgica laboral. - El concepte de patologia quirúrgica laboral. L'exploració clínica en cirurgia. Conducta del metge del treball davant un accident. El transport correcte de lesionats greus. "Xoc" traumàtic. Cremades i congelacions. Lesions per electricitat i radiació. Lesions traumàtiques nervioses perifèriques: conceptes generals i les paràlisis residuals més transcendents. Traumatismes toràcics. Traumatismes cranioencefàlics. Traumatismes abdominals. Oftalmologia laboral. Otorrinolaringologia laboral.
- m) Traumatologia laboral. - Concepte de traumatologia laboral. Exploració clínica i mitjans auxiliars de diagnòstic. Atenció immediata i evacuació de lesionats greus. Fractures i luxacions: conceptes generals i tractament general de les lesions traumàtiques, òssies i articulars. Lesions traumàtiques de la cintura escapular i del braç. Lesions traumàtiques de colze, avantbraç i nina. Lesions traumàtiques de la mà. Lesions traumàtiques de la pelvis i del maluc. Lesions traumàtiques de la cuixa i genoll: meniscos i lligaments de genoll. Lesions traumàtiques de la cama, turmell i peu. Traumatismes vertebrals. Síndromes doloroses de la cintura escapular i extremitat superior. Síndromes doloroses de la cintura pelviana i extremitat inferior. Lumbàlgies. Àlgies protraumàtiques.

- n) Rehabilitació laboral. - Importància sanitària, econòmica i social. Els grans principis de la rehabilitació. Serveis específics. Etapes de la rehabilitació. Durada de la rehabilitació. Funció preventiva d'incapacitats. Principals aspectes rehabilitadors de les diferents regions anatòmiques: extremitats superiors, mans, extremitats inferiors i columna vertebral. Principals aspectes segons els diversos tipus de treball.

Àrea relativa a la Prevenció de la Malaltia i Promoció de la Salut en el lloc de treball: (75 hores)

Vigilància de la Salut: Concepte i objectius. Bases legals. Instruments de la vigilància de la salut. Exàmens Mèdics dirigits al risc. Protocols de vigilància per a diferents riscos. Marcadors biològics. Història medicolaboral. Vigilància de la Salut en sectors especials: radiacions ionitzants, aeroespacial, etc.

Vacunacions. - Programes en el mitjà laboral. Immunoprofilaxis. Vacunacions recomanades a adults i les seves peculiaritats.

Promoció de la Salut en el lloc de treball. - Concepte i objectius. Determinants de la salut. Educació per a la Salut. Mètodes i recursos en Educació per a la Salut. Comunicació metge-treballador. Promoció de la Salut en el mitjà laboral. Programes d'Educació per a la Salut en el lloc de treball.

Àrea Pericial: (75 hores)

Introducció a l'estudi del mal corporal. - Importància actual del tema. Aspectes jurídics. Diversitat de legislació. Normatives i tendències a la Unió Europea. Formes específiques de valoració del mal en les diverses regions anatòmiques. Barems: els seus tipus. Anàlisi dels factors que es valoren. Peritatges. Estructura de l'informe tècnic sobre mal corporal: principals punts que ha de tenir en compte. Ètica del peritatge.

Valoració específica de les incapacitats laborals. - Conceptes generals. Els diversos tipus d'incapacitat. Valoració de la Incapacitat laboral. Estructura dels informes d'incapacitat. Estudi de la legislació comparada i de les normatives comunitàries.

Àrea de Prevenció de Riscos Laborals. (150 hores)

Seguretat industrial.- Concepte i objectius. Recerca i anàlisi dels accidents. Avaluació general dels riscos d'accidents. Normes i Senyalització de Seguretat. Protecció col·lectiva i individual. Plans d'emergència i autoprotecció. Aparells d'elevació, manutenció i emmagatzematge. Màquines, equips, instal·lacions i eines. Llocs i espais de treball. Risc elèctric. Risc d'incendis. Risc d'explosions. Manipulació i emmagatzematge de productes químics. Seguretat en la construcció. Inspeccions de Seguretat. Mesures preventives d'eliminació i reducció de riscos. Organització de la seguretat en l'empresa. Organització de plans d'emergència i evacuació de centres de treball.

Higiene industrial. - Concepte i objectius. Contaminants químics. Criteris de valoració de la presència de tòxics en el medi ambient. Valors TLV, VLA, altres sistemes. Normativa legal a la Unió Europea. Mesurament de contaminants químics. Enquesta higiènica. Control de contaminants. Agents químics. Agents físics. Agents biològics.

Ergonomia. - Concepte, objectius, desenvolupament històric i marc jurídic de l'ergonomia. L'ergonomia i les Organitzacions Supranacionals: OIT i UE. Millora de qualitat en ergonomia. Mètodes d'anàlisi en ergonomia. Cinesiologia humana. Concepció i disseny físic del lloc de treball. Condicions ambientals en ergonomia. Càrrega física de treball. Càrrega mental de treball. Factors psicosocials en el treball. L'organització i l'empresa. L'estrès i altres problemes psicosocials. Factors de risc ergonòmic en els sectors productius. Estudi ergonòmic dels llocs de treball.

Higiene Mediambiental. - Concepte i objectius. Marc normatiu mediambiental. Contaminació Atmosfèrica. Contaminació de l'aigua. Contaminació del sòl. Contaminació de la flora. Contaminació de la fauna. Contaminació energètica. Factors de risc mediambiental i la seva repercussió sobre la salut. Paper de l'Educació per a la Salut en la contaminació mediambiental Medi ambient i indústria. Efectes mediambientals de les activitats industrials. Competitivitat i medi ambient. La gestió mediambiental en l'empresa. Gestió de residus. Auditoria del sistema de gestió mediambiental.

2. Pla de formació transversal comú:

- Cursos assistencials:
 - Formació general en RCP bàsica
 - Curs d'urgències
 - Lectura d'ECG

- Cursos de radioprotecció
- Cursos de formació SAP/SILICON
- Cursos no assistencials:
 - Ètica professional
 - Eines de comunicació
 - Formació teòrica en activitats d'investigació
 - Maneig de fonts bibliogràfiques
 - Gestió i qualitat
 - Formació continuada genèrica: programa de sessions hospitalàries

3. Sessions clíniques i bibliogràfiques:

- Sessions pròpies de la Unitat en la qual es presenten i debaten casos clínics d'interès.
- Sessions pròpies de la Unitat amb el Departament Tècnic, per a la implantació de mesures correctores i/o preventives.
- Impartició de cursos formatius sobre patologia o riscos prevalents.
- Webinars d'actualització laboral.
- Jornades de Salut Laboral.

6. Activitats d'investigació:

El metge resident ha de prendre consciència durant el període de residència de la necessitat d'integrar la docència i la recerca com a parts indispensables en la tasca mèdica. Per a això deu:

- Participar activament en el desenvolupament de les sessions clíniques del servei i de les generals de l'hospital.
- Prendre part activa en revisions bibliogràfiques periòdiques, o altres activitats docents de la Unitat.
- Participar activament en el desenvolupament de les sessions de recerca de la Unitat.
- Desenvolupar les capacitats i habilitats necessàries per a dur a terme treballs de

recerca, si fa falta formant-se en matèries complementàries com a idiomes i ús avançat d'eines informàtiques.

- Desenvolupar la capacitat i habilitats necessàries per a comunicar els resultats dels treballs de recerca, tant en format de comunicació com d'enviament de treballs científics.

- Incorporar-se a alguna de les línies de recerca actives del centre o, en el seu cas, contribuir a l'inici de noves línies. Seria desitjable que aquesta labor investigadora s'orientés al desenvolupament d'un projecte per a l'obtenció del títol de Doctor.